

Oponentský posudek na bakalářskou práci Kateřiny Černé

Životní příběh Albíny Palkoskové–Wiesenbergerové, politické vězeňkyně padesátých let

*Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin
Praha 2010, strojopis*

Výzkum perzekuce československých občanů v padesátých letech dvacátého století není námětem novým. Toto téma mělo své místo v čs. historiografii a také v publicistice již v letech 1968–1969 a poté hlavně po listopadu roku 1989. Studentka Kateřina Černá se pohroužila do problematiky velmi zajímavé, a ovšem také náročné (přinejmenším pro studenta), totiž snahy pokusit se barvitě vylíčit životní osud jedné významné osobnosti, v tomto případě novinářky, pedagožky, politické vězeňkyně i umývačky nádobí – Albíny Palkoskové-Wiesenbergerové. I tato bakalářská práce ukazuje, že politické procesy v Československu a jejich oběti jsou stále tématem neprobádaným. Podle mého názoru nelze období politických procesů ohraničit lety 1948–1953 (což na základě literatury činí i Kateřina Černá). Tyto pokračovaly po celá padesátá (i šedesátá) léta a množství osob bylo odsuzováno k velmi vysokým trestům i nadále. Vedle publikované literatury využila autorka práce i dokumenty z provenience Archivu bezpečnostních složek (ABS), z Národního archivu (NA), z Archivu hl. města Prahy a v neposlední řadě i Literárního archivu Památníku národního písemnictví.

Bakalářské práce Kateřiny Černé se opírá především o vydané vzpomínky Albíny Palkoskové–Wiesenbergerové, které vyšly na konci devadesátých let minulého století pod názvem *Tři životy*. Domnívám se, že struktura práce byla zvolena vhodně a napomohla nejen k přehlednosti, ale ve větší míře zabránila opakování některých skutečností a informací na místech, která by k tomu při jiném přístupu přímo sváděla. Na druhé straně nutno podotknout, že k opakování některých faktů došlo (srov. s. 30 a s. 41; pozn. č. 66 a č. 81).

Kateřina Černá nepřichází ve své práci se žádnými převratnými zjištěními. Hlavní přínos práce vidím v tom, že autorka umně využila závěrů z již vydaných publikací a tyto konfrontovala s vlastním výzkumem při studiu vyšetřovacího spisu v ABS a dokumentů soudní a vězeňské povahy v NA. Přesto se domnívám, že práce až příliš vychází z životopisné knihy *Tři životy* a že analýza (vnější a vnitřní kritika pramene) archivních dokumentů citovaných v bakalářské práci měla být hlubší. Autorka práce se v některých případech až příliš spoléhá na tvrzení obsažená v těchto spisech. S tím souvisí i přejímání jazyka tehdejšího komunistického režimu (viz spojení ilegální činnost aj.) Podle mého názoru nedávají tyto typy

archivních dokumentů odpověď na otázku, *jak se děje ve skutečně mohly odehrát*. K tomu je nutná konfrontace i s jinými prameny (např. z ABS fondu Inspekce MV, rozhovory s dosud žijícími bývalými politickými vězeňkyněmi atd.). Je škoda, že práce se ve větší míře nezabývá osobní pozůstalostí paní Palkoskové-Wiesenbergerové. Myslím si, že bakalářské práci by prospěly v některých případech i přesnější citace použitých pramenů (např. pozn. č. 32), resp. uvádění zdrojů, z kterých autorka čerpá a s nimiž svá tvrzení konfrontuje (např. kapitoly 3.3 Vyšetřovací vazba nebo 4.2 Pardubice).

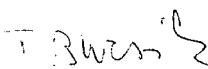
Ještě jednu poznámku si dovoluji: V roce 1956 na konci června napsalo dvanáct politických vězeňkyň dopisy generálnímu tajemníkovi OSN. Došlo k rozsáhlému vyšetřování uvnitř vězeňského zařízení v Pardubicích. A domnívám se, že toto byl důvod vyřazení z práce Albíny Palkoskové-Wiesenbergerové. Ani ona si nenechala řadu věcí líbit a i ona mohla být jednou z „podezřelých osob“ (srov. s. 72).

Podle mého názoru se Kateřina Černá velmi dobře orientuje v publikované literatuře. Práce má velmi dobrou jazykovou úroveň. V případě archivních pramenů je důležité neustálé přemýšlení a rozvažování při studiu každého konkrétního dokumentu. Nelze pouze z jednoho dokumentu vycházet při obhajobě svých tvrzení. Tato výtka se týká i popisu sociálního prostředí, v němž se jednotliví lidé pohybovali i samotného zobrazení soudního přelíčení atd. Samostatnou kapitolou zůstává tzv. trestná činnost obžalovaných osob. V některých místech je patrné, že se studentka trochu zbytečně spokojila s pouhým popisem nebo konstatováním a nepokusila se o hlubší analýzu a pohled (kap. 3.2 Vyšetřování a výslechy).

Tyto připomínky uvádím spíše proto, aby autorce pomohly v jejím dalším odborném růstu. A i přes výše uvedené soudím, že práce Kateřiny Černé splňuje požadavky, které jsou kladeny na bakalářskou práci. Proto práci Kateřiny Černé **doporučuji k obhajobě**.

Hodnocení – velmi dobře

V Praze 4. září 2010

Mgr. Tomáš Bursík